

Įvairios nuomonės, kodėl Vikingai puldinėjo: 1) dėl didelio jų pačių skaičiaus 2) ieškojo turtų 3) atšiaurus klimatas, blogas derlius 4) siekė prekybinių, komercinių tikslų 5) švedai norėjo prekiauti su Rusija, danai plėšikavo 6) siekė kolonizuoti vakarus Žygiai dviem kryptimis: į rytus ir į vakarus. Vakarų normanai – norvegai ir danai veržėsi į Šiaurės jūros ir Atlanto vand. pakrantę. Puolė Airiją, danai kolonizavo Šiaurės j. salas. Drauge nukariavo žymią Airijos dalį. 9a. plėšė Angliją, Prancūziją, Vokietiją. 9a. pab. pavyko nukariauti žymią dalį Šiaurės ir Rytų Anglijos. Čia apsigyveno skandinavų kariai. Toliau leidosi į pietus – Portugalija, Ispanija, Italija. Didelis danų laimėjimas – 811 m. švykdytas šiaurės Prancūzijos nukariavimas. Atsirado teritorija – Normandija (šiauriečių žemė). Ji tapo nepriklausoma nei nuo danų, nei nuo frankų. Danai asimiliavosi, sumišo su frankų, keltų, romėnų palikuonimis. Didžiausias vikingų laimėjimas – Anglijos pajungimas. 1016 m. danų vadas Knutas užėmė Anglijos sostą. Po to tapo Danijos ir Norvegijos karaliumi – susidarė Knuto didžiojo valstybė. Ji egzistavo tik 20 m. 1066 m. Anglija išsivadavo nuo vikingų. Praėjus trumpam laikui ją nukariavo normandai – Vilhelmas užkariautojas. Vikingų puldinėjimai liovėsi, nes įsitvirtino karalių valdžia. Apie tūkstantuosius metus tapo krikščioniškomis valstybėmis. Kitas pavojus (iš rytų) – vengrai. Jie puldinėjo V. ir P. Europą, degino miestus, pasižymėjo žiaurumu, ypač nuo jų kentėjo Vokietija. Bet 10a. vid. Vokiečių karalius Otonas galutinai sumušė vengrus. Vengrai tapo sėslūs. 1000-ieji metai – labai svarbi krikščioniškojo pasaulio data. Jam priklausė Italijos žemės, Anglija, Airija, Škotija, Skandinavijos valstybės, dalis Ispanijos. Nuo 10 a. vakarų krikščioniškas pasaulis imtas vadinti Europa. Nors šis pavadinimas minėtas dar 8 a. Tai reiškia krikščionių pergalę prieš pagonis. Normanų, vengrų palikimas pakeitė visuomenės struktūrą. Tai antras didžiojo tautų kraustymosi etapas. Skirtumas: germanai susidūrė su nusilpusia Romos imperija, o vengrai su stipria, gimstančia feodoline struktūra. Jos nepakeitė, nesugriovė, bet patys perėmė ir paskleidė jos bruožus. Š. ir V. Europoje sustiprėjo Romos bažnyčios pozicija, ne Krikščioniška bažnyčia kilo iš Romos bažnyčios. Kita buvo Konstantinopolio bažnyčia. Ją perėmė Bulgarija, Serbija (9a.), Rusija (10a.). 2 krikščionybės platinimo centrai atsirado 395 m., kai galutinai suskilo Romos i-ja. Tam tikras bažnyčios skilimas. Tiek Romos tiek Konstantinopolio patriarchas ėmė siekti viršenybės krikščioniškajame pasaulyje.

Būta įvairių konfliktų be didesnių pasekmių, bet vienas 1054 m. kilęs konfliktas baigėsi bažnyčios organizaciniu skylimu. Atsirado visuotinės katalikų ir tikrųjų krikščionių – ortodoksų Provoslavų bažnyčia. Tai atskyrė Balkanus nuo vakarų Europos. Apie 11a. jau visa Europa krikščioniška. 10-14 a. ji plėtė sienas ir kovojo su kitatikiais, musulmonais. 2 kryptys: 1) Europoje (Ispanija) 2) Artimieji Rytai (kryžiaus žygiai, kuriamos krikščioniškos valstybės). Arabai, užėmę Šiaurės Afriką (buvusią Romos teritoriją), ėmė pulti pietų Europą. 711 m. pasiekė Ispaniją ir sugriovė Vestgotų valstybę. 732 m. arabų puolimas į Ispaniją buvo sustabdytas. Arabai užėmė Viduržemio jūros salas (Kiprą, Siciliją, Korsiką), plėšė Romą, Neapolį, P. Prancūziją. Atsirado savotiškos islamo salos. Sicilija ir Ispanija pažymėta islamiškos kultūros pėdsakais. Iki arabų Sicilija nebuvo lotynų kultūros kraštas, jautėsi Bizantijos įtaka. Arabų apsigyvenimas joje prasidėjo 9 a. Musulmonai praturtino žemės ūkį. Sicilija susijungė su klestinčią Šiaurės Afrika.

Ispanijoje arabai steigė universitetus, mečetes. Kordonos miestas – didžiausias prekybos kultūros centras visoje vakarų Europoje. Iš lotynų kalbos į arabų išversti senovės graikų mokslo darbai. 10 a. Toledo mieste imta gaminti popierių. Naujos sodininkystės, žemės ūkio kultūros (granatmedžiai). Kilo amatai, monumentalioji architektūra. Gilūs arabų pėdsakai, bet neprieita prie asimiliacijos, vieno tikėjimo įsiviešpatavimo. (jie ne asimiliuoja su ne musulmonais). 10-14a. reikšmingiausias krikščionių laimėjimas kovoje prieš kitatikius – Ispanijos atėmimas iš musulmonų. 13a. pabaigoje jiems liko tik maža Granados valstybėlė. Karai Ispanijoje vadinti Konkista. Tai – pirmieji religinio pobūdžio karai, kurie davė pradžią Kryžiaus žygiams. Kryžiaus karai Ispanijoje tarp krikšč. ir musulmonų - pirmieji religiniai karai. Davė idėjinį pagrindą kryžiaus karams. Šiuo terminu vadino ir kovas prieš eretikus. Kryžiaus žygiai – vakarų feodalų žygiai link Jeruzalės. Pretekstas – siekimas išvaduoti šventą žemę nuo kitatikių – musulmonų. Jie turėjo sutelkti Europos visuomenę, suteikti įspūdžių ir turtų, taigi pateisinti kiekvieno viltis. Plito indulgencijos – finansavimas kryžiaus žygiams???. Patraukė daug įvairių sluoksnių žmonių. Kryžiaus karų metu atsirado ordinai, išaukštinta ir sakralizuota ryterystė. Riteris turėjo ginti vargšus, našlaičius, moteris. 12-13a. riteris – kilnumo pavyzdys. Atsirado Tamplierių ordinas (pav. Kilęs iš Saliarono šventyklos). Prancūzų ordinas. Puolimo ir gynybos funkcijos. Art.Rytuose sukaupte nemažus turtus. 13a. grįžo į Europą, kur buvo pasklebti eretikais. Juanitų ordinas atsirado dar prieš kryžiaus žygius. Dabar jis žinomas kaip Maltos ordinas, pavaldus Vatikanui. 1198 m. – kryžiuočių (vokiečių) ordinas. Kryžiaus žygiuose dalyvavo įvairūs soc.sluoksniai, su skirtingais tikslais. Bendras tikslas – šventų relikvijų išvadavimas. Karaliai norėjo sukurti naujas valstybes. Riteriai – įgyti žemės ir turtų, valstiečiai – išsigelbėti nuo skurdo. Popiežija norėja skleisti krikščionybę. Rūpėjo turtai, nes Art.Rytų materialinė ir dvasinė kultūra pranoko Europą. 11 amžiaus padėtis buvo palanki pradėti kryžiaus žygius: Bizantija atsidūrė sunkioje padėtyje, todėl jos valdovas kreipėsi į V.Europos valstybes pagalbos. Tai buvo pretekstas pradėti Kryžiaus žygius. 1-as Kryžiaus žygys 1096-1099. JO metu sukurtos 4 valstybės. Svarbiausia Jeruzalės karalystė (pagal Prancūzijos modelį). Šaukiami asizai, kur priimdavo įstatymus, renkamas karalius, kurio valdžią riboja aukštesnieji rūmai. 2-as Kryžiaus žygis (1202-1204). Atskleidė šių žygių tamsiąją pusę, nes tapo žygiu prieš Bizantiją. Konstantinopolis apiplėštas. Suskaldyta Bizantijos imperija. Įkurta Lotynų karalystė. Jai žlugus šią teritoriją užėmė turkai. Vaikų kryžiaus žygis. Paskutinis – 8 Kryžiaus žygis.- 1270m. Kryžiaus žygiai. Nepasiteisino. Nukentėjo Art. Rytai. Tarp religijų atsiranda priešiškus. Sustiprėjo tautiniai prieštaravimai. Atsivėrė praraja tarp Bizantijos ir V.Europos. Po kryžiaus karų sustiprėjo priešiškus žydams – jie imti kaltinti Kristaus nužudymu. Vykdomi “pogromai”. Daug smurto žudinių. Paneigta, kad per Kryžiaus žygius susipažinta su Art.Rytų kultūra. (čia svarbesnis Ispanijos vaidmuo). Kryžiaus karai neišplėtė krikščioniškojo pasaulio. Ji liko Europos religija.